

T-9

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 3/23), na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 4. sjednici, održanoj dana 23.11.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Utvrđuje se Nacrt Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica.

II.

Nacrt Zakona iz tačke I. ovog zaključka se upućuje u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-02-17474/23

Datum, 23.11.2023. godine

Z e n i c a

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

PREMIJER

Nezir Pivić

Na osnovu člana 37. stav 1. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona na __ sjednici održanoj _____ godine d o n o s i

Z A K O N

O DOPUNSKIM PRAVIMA BRANILACA I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

**Član 1.
(Predmet Zakona)**

- (1) Ovim Zakonom se uređuju uslovi, način i postupak za ostvarivanje prava članova porodica šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca, članova uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica, ratnih vojnih invalida i članova njihovih porodica i demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, kao i druga pitanja iz oblasti zaštite branilaca i članova njihovih porodica, koji imaju prebivalište na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljnjem tekstu: Kanton), kao i povratnika u entitet Republiku Srpsku (u daljem tekstu: RS) koji ostvaruju osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite u gradovima/općinama Kantona ili koji su na evidenciji nadležnog organa za vojne evidencije u gradovima/općinama Kantona.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana prava po ovom Zakonu ostvaruju kao dopunska, uz prava koja su za braniocima i članove njihovih porodica utvrđena Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04, 56/05, 70/07, 9/10, 90/17 i 29/22), Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 70/05, 61/06, 9/10, 90/17 i 29/22), Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 54/19 i 29/22) i Odlukom o posebnim pravima nosilaca „Partizanske spomenice 1941“ i članova njihovih porodica („Službene novine FBiH“ broj: 6/06).

**Član 2.
(Definicije pojmova)**

- (1) Pojam šehid ili pojam poginuli branilac, u smislu ovog Zakona, koristi se po slobodnom izboru korisnika prava.
- (2) Pod pojmom porodica šehida i porodica poginulog, umrlog, nestalog branioca, branilac, dobrovoljac, organizator otpora, veteran i ratni vojni invalid, smatraju se lica koja su definisana članom 2., 3. i 4. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica.
- (3) Pod pojmom dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova porodica poginulih, umrlih i nestalih dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja i nosilaca „Partizanske spomenice 1941“ i članova uže porodice poginulog ili umrlog nosioca „Partizanske spomenice 1941“, smatraju se lica koja su definisana članom 1. i 2. Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica i Odlukom o posebnim pravima nosilaca „Partizanske spomenice 1941“ i članova njihovih porodica.
- (4) Pod pojmom demobilizirani branilac i članovi porodice demobiliziranog branioca smatraju se lica definisana članom 2. i 3. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica.
- (5) Sa braniocima, u smislu ovog Zakona, izjednačeni su u pravima učesnici narodnooslobodilačkog-antifašističkog rata 1941-1945. godine, čiji je status utvrđen rješenjem nadležnog organa.

- (6) Pod pojmom zajedničko domaćinstvo, u smislu ovog Zakona, smatra se zajednica stanovanja, privređivanja i trošenja ostvarenih prihoda.

DIO DRUGI – PRAVA I KORISNICI

Član 3. (Dopunska prava)

- (1) Branilac i član njegove porodice, u skladu sa ovim Zakonom, može ostvariti slijedeća prava:
- a) zdravstveno osiguranje;
 - b) nabavka ortopedskih i drugih pomagala i njihova opravka;
 - c) liječenje i nabavka lijekova;
 - d) banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija);
 - e) profesionalna rehabilitacija;
 - f) osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje;
 - g) dodjela kredita za zapošljavanje;
 - h) vanredna novčana pomoć;
 - i) osiguranje povoljnijih uslova školovanja;
 - j) dodjela stipendija;
 - k) dodjela novčanih sredstava za stambeno zbrinjavanje;
 - l) naknada licima sa naročitim zaslugama;
 - m) novčana egzistencijalna naknada;
 - n) oslobađanje od plaćanja sudskih i administrativnih taksi;
 - o) sufinansiranje invalidskog sporta;
 - p) sufinansiranje rada branilačkih udruženja;
 - r) sufinansiranje obilježavanja značajnih datuma;
 - s) podizanje nišana – nadgrobnog spomenika;
 - t) pomoć u slučaju smrti;
 - u) izgradnja prilaza do stambene zgrade;
 - v) prednost u korištenju usluga državnih organa i javnih ustanova i
 - z) izgradnja i rekonstrukcija spomen obilježja.
- (2) Prava iz stava (1) ovog člana ostvaruju se u skladu sa uslovima propisanim podzakonskim aktima Vlade i Ministarstva za boračka pitanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), ukoliko ovim Zakonom nije drugačije regulisano.

Član 4. (Korisnici dopunskih prava)

- (1) Korisnici prava iz člana 3. su:
- a) dobitnik ratnog priznanja i odlikovanja;
 - b) ratni vojni invalid;
 - c) demobilizirani branilac;
 - d) član porodice šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca-korisnik porodične invalidnine;
 - e) član porodice poginulog, umrlog i nestalog dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja-korisnik mjesečnog novčanog dodatka;
 - f) član porodice umrlog ratnog vojnog invalida-korisnik porodične invalidnine i
 - g) član porodice umrlog demobiliziranog branioca-supružnik koji nije zasnovao bračnu ili vanbračnu zajednicu i dijete dok je na redovnom školovanju.

- (2) Period proveden u Oružanim snagama, kao uslov za ostvarivanje dopunskih prava demobiliziranog branioca i člana porodice, propisat će se podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 5.

(Posebni korisnici dopunskih prava)

- (1) Posebni korisnici dopunskih prava su:

- a) dijete šehida, poginulog, umrlog i nestalog branioca nakon prestanka prava na porodičnu invalidninu i dijete poginulog, umrlog i nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, kojem je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak može ostvariti slijedeća dopunska prava: zdravstveno osiguranje, liječenje i nabavka lijekova, medicinska rehabilitacija, osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje, vanredna novčana pomoć, dodjela stipendija, dodjela novčanih sredstava za stambeno zbrinjavanje i posebni slučajevi oslobađanja od sudskih i administrativnih taksi;
- b) dijete umrlog ratnog vojnog invalida do navršene 35 godine života može ostvariti slijedeća dopunska prava: zdravstveno osiguranje, liječenje i nabavka lijekova, osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje, dodjela stipendija i posebni slučajevi oslobađanja plaćanja administrativnih taksi;
- c) dijete umrlog demobiliziranog branioca do navršenih 35 godina života može ostvariti slijedeća dopunska prava: zdravstveno osiguranje, liječenje i nabavka lijekova, osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje, dodjela stipendija i posebni slučajevi oslobađanja plaćanja administrativnih taksi;
- d) dijete dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, do navršenih 30 godine života može ostvariti slijedeća dopunska prava: zdravstveno osiguranje, liječenje i nabavka lijekova, osiguranje povoljnijih uslova školovanja, dodjela stipendija, osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje i posebni slučajevi oslobađanja plaćanja administrativnih taksi;
- e) dijete ratnog vojnog invalida do navršenih 30 godine života može ostvariti slijedeća dopunska prava: zdravstveno osiguranje, liječenje i nabavka lijekova, osiguranje povoljnijih uslova školovanja, osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje, dodjela stipendija i posebni slučajevi oslobađanja plaćanja administrativnih taksi;
- f) dijete demobiliziranog branioca do navršenih 30 godine života može ostvariti slijedeća dopunska prava: zdravstveno osiguranje, liječenje i nabavka lijekova, osiguranje povoljnijih uslova školovanja, osiguranje povoljnijih uslova za zapošljavanje i samozapošljavanje, dodjela stipendija i posebni slučajevi oslobađanja plaćanja administrativnih taksi;
- g) roditelj umrlog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, umrlog ratnog vojnog invalida i umrlog demobiliziranog branioca koji je sa istim živio u zajedničkom domaćinstvu može ostvariti slijedeća dopunska prava: vanredna novčana pomoć i liječenje i nabavka lijekova;
- h) roditelj koji živi u zajedničkom domaćinstvu sa dobitnikom ratnog priznanja ili odlikovanja, ratnim vojnim invalidom i demobiliziranim braniocem može ostvariti dopunsko pravo na liječenje i nabavka lijekova.

- (2) Period proveden u Oružanim snagama demobiliziranog branioca, kao uslov za ostvarivanje dopunskih prava za dijete i roditelja istog, propisat će se podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 6. **(Dokazivanje statusa)**

U postupku ostvarivanja prava po ovom Zakonu branilac i član njegove porodice svoj status dokazuju rješenjem nadležne gradske/općinske službe o priznavanju svojstva dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja i ratnog vojnog invalida, odnosno člana porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i člana uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, ili uvjerenjem nadležnog organa izdatog u skladu sa Zakonom o upravnom postupku ("Službene novine FBiH" broj 2/98, 48/99 i 61/22), a demobilizirani branioци uvjerenjem VFMB-3a izdatog od strane nadležne Grupe za pitanja evidencija iz oblasti vojne obaveze.

POGLAVLJE I. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Član 7. **(Ostvarivanje prava)**

- (1) Branilac i član njegove porodice, koji nije zdravstveno osiguran po propisima iz oblasti zdravstva i koji to pravo ne može ostvariti po drugom osnovu, može ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje po osnovu ovog Zakona.
- (2) Ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu za lica iz stava (1) ovog člana i to zdravstveno osiguranje, nabavka ortopedskih i drugih pomagala i njihova opravka za ratne vojne invalide, te liječenje i nabavka lijekova, posebnim propisom utvrđuje Skupština Kantona.
- (3) Propisom iz stava (2) ovog člana regulišu se uslovi, način, korisnici i postupak ostvarivanja prava.

Član 8. **(Prednost u korištenju usluga zdravstvenih ustanova)**

Nadležni organi u ustanovama iz oblasti zdravstva osigurati će isticanje obavijesti na vidnim mjestima da prednost bez čekanja u redu imaju dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja, nosioci partizanske spomenice 1941, ratni vojni invalidi, članovi porodice šehida, poginulog umrlog, nestalog branioca, članovi uže porodice poginulog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja i članovi uže porodice poginulog ili umrlog nosioca „Partizanske spomenice 1941“, koji će svoj status dokazivati u skladu sa članom 6. ovog Zakona.

Član 9. **(Pravo na liječenje u inozemstvu)**

- (1) Ratni vojni invalid, dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja, demobilizirani branioци, nosioci „Partizanske spomenice 1941“, članovi porodica šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca, članovi uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, djeca dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja, djeca ratnih vojnih invalida i djeca demobiliziranih branilaca, ostvaruju pravo na liječenje u inozemstvu prema utvrđenoj medicinskoj indikaciji i u skladu sa propisima koji regulišu oblast zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite i propisom o upućivanju osiguranih lica na liječenje u inozemstvo.
- (2) Način i postupak ostvarivanja ovog prava, u skladu sa federalnim propisima koji regulišu ovu oblast, ostvaruje se u skladu sa aktom iz člana 7. stav (2) ovog Zakona.

POGLAVLJE II. BANJSKO I KLIMATSKO LIJEČENJE (MEDICINSKA REHABILITACIJA)

Član 10. (Korisnici prava)

- (1) Branilac i član njegove porodice ima pravo na medicinsku rehabilitaciju u banjsko-klimatskom lječilištu, ukoliko je prema medicinskim indikacijama takvo liječenje potrebno.
- (2) Izuzetno, na medicinsku rehabilitaciju mogu biti upućeni i članovi invalidskog sportskog kluba i reprezentacije u invalidskom sportu, kao i pojedinac RVI-sportista, u pripremama za takmičenja.

Član 11. (Sadržina prava)

Banjsko-klimatsko liječenje, prema ovom Zakonu, podrazumijeva liječenje koje je neophodno kao nastavak liječenja od posljedica ranjavanja, povređivanja i bolesti koje su propisane kao indikacije za to liječenje, a koje se obavlja u specijalizovanim zdravstvenim ustanovama u kojima se u liječenju primjenjuje i prirodni faktor, drugim zdravstvenim ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodnim faktorom, kao i u ustanovama i privrednim društvima osnovanim za liječenje, odmor i rekreaciju u kojima se u liječenju primjenjuje prirodni faktor.

Član 12. (Regulisanje pružanja usluga)

- (1) Ministarstvo zaključuje ugovore o banjskom i klimatskom liječenju sa ustanovama i privrednim društvima iz člana 11. ovog Zakona, u skladu sa pozitivnim propisima iz oblasti javnih nabavki.
- (2) Ugovorima iz stava (1) ovog člana utvrđuje se obim i kvalitet zdravstvenih i drugih usluga koje te ustanove i privredna društva pružaju korisnicima, cijene tih usluga i druga međusobna prava i obaveze.

Član 13. (Ostvarivanje prava)

Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi uslove, način, korisnike i postupak upućivanja pripadnika branilačke populacije na medicinsku rehabilitaciju u banjsko-klimatska lječilišta, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

POGLAVLJE III. PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Član 14. (Korisnici prava)

- (1) Ratni vojni invalid, dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja i demobilizirani branilac na osnovu preostale radne sposobnosti, ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju uključujući prekvalifikaciju, dokvalifikaciju kao i školovanje za obavljanje poslova za koje se traži viša stručna sprema od one koju ima, pod uslovom da je nezaposlen i ako prema općem obrazovanju, godinama života, zdravstvenom stanju i drugim okolnostima ima uslove za uspješnu rehabilitaciju.
- (2) Profesionalnom rehabilitacijom osigurava se osposobljavanje za vršenje ranijeg ili drugog odgovarajućeg zanimanja, stručno osposobljavanje za vršenje određenog zanimanja i stručno usavršavanje.

Član 15.
(Ostvarivanje prava)

- (1) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju se utvrđuje na osnovu pribavljenog nalaza, ocjene i mišljenja komisije stručne ustanove za ocjenjivanje radne sposobnosti, u skladu sa propisima iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja.
- (2) Uslove, način i postupak za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju na osnovu preostale radne sposobnosti, propisuje posebnim pravilnikom ministar Ministarstva.

POGLAVLJE IV. OSIGURANJE POVOLJNIJIH USLOVA ZA ZAPOŠLJAVANJE I SAMOZAPOŠLJAVANJE

Član 16.
(Prednost pri zapošljavanju)

Prednost pri zapošljavanju ostvaruje se u skladu sa članom 28a. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, članom 14. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica i članom 3. tačka 5. Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica.

Član 17.
(Prednost pri korištenju programa Službe za zapošljavanje)

- (1) Kantonalna služba za zapošljavanje je dužna u programima aktivne politike u oblasti zapošljavanja poduzeti mjere kojim će se osigurati posebna sredstva radi povoljnijeg sufinansiranja zapošljavanja, samozapošljavanja, obuke, prekvalifikacije i dokvalifikacije kako je definisano članom 28. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i članom 15. Zakona o pravima demobilisanih branilaca i članova njihovih porodica.
- (2) Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva može donijeti odluku o sufinansiranju programa iz stava (1) ovog člana, u skladu sa raspoloživim budžetskim sredstvima.

Član 18.
(Dodjela kredita za zapošljavanje)

- (1) U cilju otvaranja novih radnih mjesta namijenjenih zapošljavanju branilaca i članova njihovih porodica, mogu se dodijeliti kreditna sredstava.
- (2) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava za kreditiranje zapošljavanja, kriterije, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

Član 19.
(Zapošljavanje i samozapošljavanje)

- (1) Branilac i član njegove porodice može ostvariti pravo na sufinansiranje za zapošljavanje i samozapošljavanje.
- (2) Pravo na dodjelu sredstava za samozapošljavanje braniocu i članu njegove porodice podrazumijeva sufinansiranje dijela troškova i naknada vezanih za pokretanje predloženih poslovnih aktivnosti, kao i unapređenje postojećih poslovnih djelatnosti pokrenutih ranijim javnim pozivima Ministarstva.
- (3) Pravo na dodjelu sredstava za zapošljavanje branioca i člana njegove porodice podrazumijeva isplatu troškova i naknada pravnim licima po osnovu njihovog zapošljavanja.
- (4) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi uslove, način, korisnike i postupak ostvarivanja prava iz ovog člana kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovih prava.

POGLAVLJE V. VANREDNA NOVČANA POMOĆ

Član 20.

(Novčana pomoć zbog vanrednih okolnosti)

Branioču i članu njegove porodice, u slučaju vanrednih okolnosti kao što su elementarne nepogode i nesreće, smrt i bolest člana zajedničkog domaćinstva i u drugim slučajevima koji uzrokuju tešku ekonomsku situaciju i potrebu osiguranja neophodnih sredstava, može se odobriti vanredna novčana pomoć u svrhu osiguranja sredstava za osnovne potrebe.

Član 21.

(Uslovi)

Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava koja mogu biti odobrena u svrhu vanredne novčane pomoći, uslove, korisnike, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

POGLAVLJE VI. OSIGURAVANJE POVOLJNIJIH USLOVA ŠKOLOVANJA

Član 22.

(Prednost i besplatan upis u obrazovne ustanove)

- (1) Branilac i član njegove porodice, koji je redovan učenik i student, ima pravo prvenstva pod jednakim uslovima pri upisu u obrazovne ustanove čiji je osnivač Kanton ili grad/općina, odnosno smještaja u đački i studentski dom na području Kantona.
- (2) Branilac i član njegove porodice ima pravo na besplatan upis u novu školsku/studijsku godinu u srednjoškolskoj i visokoškolskoj ustanovi za redovan studij čiji je osnivač Kanton ili grad/općina.

Član 23.

(Pomoć za nabavku školskih udžbenika i pribora)

Branilac i član njegove porodice ima pravo na dodjelu novčanih sredstava za nabavku školskih udžbenika i pribora za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama.

Član 24.

(Dodjela stipendija)

Branilac i član njegove porodice, koji je srednje obrazovanje stekao u školama na području Bosne i Hercegovine, može ostvariti pravo na dodjelu stipendije za redovni studij na visokoškolskim ustanovama, ukoliko nije korisnik stipendije po drugom osnovu.

Član 25.

(Uslovi)

Vlada Kantona će posebnim propisima utvrditi uslove, način, korisnike i postupak realizacije prava iz člana 22., 23. i 24. ovog Zakona.

POGLAVLJE VII. RJEŠAVANJE STAMBENOG PITANJA

Član 26.

(Dodjela novčanih sredstava)

Branilac i član njegove porodice koji nema u vlasništvu stan ili kuću odnosno koji prvi put rješava stambeno pitanje, koji ima prebivalište na području Kantona u trajanju od najmanje tri godine

neprekidno do dana podnošenja zahtjeva i rješava stambeno pitanje na području Kantona, može ostvariti pravo na dodjelu novčanih sredstava za stambeno zbrinjavanje na području kantona.

Član 27.

(Prioritetno rješavanje stambenog pitanja)

Prilikom rješavanja stambenog pitanja branioca i člana njegove porodice ima pravo na prioritetno rješavanje stambenog pitanja, pod jednakim uslovima, u skladu sa članom 29. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i članom 3. stav (1) tačka 10. Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica.

Član 28.

(Stambeno zbrinjavanje povratnika u RS i raseljenih lica)

- (1) Branilac i član njegove porodice, koji ima status povratnika u RS ili raseljenog lica, u svrhu osiguranja uslova za održivi povratak u mjesto u kojem je imalo prebivalište ili boravište prije početka agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, može ostvariti pravo na dodjelu sredstava za stambeno zbrinjavanje.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana nema lice koje je na području BiH riješilo svoje stambeno pitanje.
- (3) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi uslove, način, korisnike i postupak ostvarivanja prava iz člana 26., 27. i 28. ovog Zakona kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovih prava.

POGLAVLJE VIII. NOVČANA PRIMANJA

Član 29.

(Naknada licima sa naročitim zaslugama)

- (1) Dobitnici ratnog priznanja ili odlikovanja značke „Zlatni ljiljan“, „Red hrvatskog trolista“, „Zlatne policijske značke-zvijezde“ i „Partizanske spomenice 1941.“ mogu ostvariti pravo na mjesečnu novčanu naknadu koja predstavlja razliku između jedne i po prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine za prethodnu godinu i ukupnih prihoda u njihovom domaćinstvu.
- (2) Ministar Ministarstva će donijeti Pravilnik kojim će se urediti uslovi, način i postupak ostvarivanja prava iz stava (1) ovog člana.

Član 30.

(Novčana egzistencijalna naknada)

- (1) Demobilizirani branilac i supružnik umrlog demobiliziranog branioca, koji nema navršenu životnu dob od 57 godina života, može ostvariti pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu.
- (2) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu naknade, uslove, način i postupak ostvarivanja prava iz stava (1) ovog člana kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava, u skladu sa Zakonom o demobilisanim braniocima i članovima njihovih porodica.

POGLAVLJE IX. OSLOBAĐANJE OD PLAĆANJA SUDSKIH I ADMINISTRATIVNIH TAKSI

Član 31.

(Korisnici prava)

Dobitnik ratnog priznanja i odlikovanja, ratni vojni invalid, član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, član uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog

priznanja i odlikovanja i nezaposleni demobilizirani branilac, oslobođen je plaćanja taksi u postupku pred sudovima u Kantonu, kantonalnih i gradskih/općinskih administrativnih taksi.

Član 32.
(Posebni slučajevi oslobađanja)

Dobitnik ratnog priznanja i odlikovanja, ratni vojni invalid, demobilizirani branilac, član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, dijete dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, dijete ratnog vojnog invalida i dijete demobiliziranog branioca, u postupku pribavljanja dokumentacije u cilju stipendiranja i pomoći u školovanju oslobođen je plaćanja kantonalnih, gradskih/općinskih administrativnih taksi i naknada za sva uvjerenja potrebna u tu svrhu.

POGLAVLJE X. SUFINANSIRANJE INVALIDSKOG SPORTA I RADA BRANILAČKIH UDRUŽENJA

Član 33.
(Sufinansiranje sportskih aktivnosti)

- (1) Invalidski sportski savez i invalidski sportski klub, čiji sastav čine pretežno ratni vojni invalidi sa područja Kantona, ostvaruje pravo na sufinansiranje troškova učešća u sportskim takmičenjima i manifestacijama, odnosno u organizovanju i održavanju sportsko-rekreacionih takmičenja i aktivnosti, te manifestacija u sportu i rekreaciji invalidnih lica.
- (2) Pravo na finansijsku pomoć za takmičarske aktivnosti može ostvariti i ratni vojni invalid-sportista pojedinac.
- (3) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi uslove, način i postupak realizacije prava iz stava (1) ovog člana.

Član 34.
(Sredstva za rad branilačkih udruženja)

- (1) Ministarstvo odobrava sredstva za rad i aktivnosti kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije od posebnog društvenog interesa.
- (2) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava namijenjenih ostvarivanju ovog prava, uslove, način i postupak dodjele istih.

POGLAVLJE XI. SUFINANSIRANJE OBILJEŽAVANJA ZNAČAJNIH DATUMA

Član 35.
(Sufinansiranje obilježavanja značajnih datuma)

- (1) Ministarstvo sufinansira troškove organizovanja i održavanja manifestacija povodom obilježavanja značajnog datuma i događaja iz proteklog odbrambeno-oslobodilačkog rata po zahtjevu kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije i gradova/općina Kantona.
- (2) Finansiranje aktivnosti iz stava (1) ovog člana vršit će se na osnovu odluke o utvrđivanju kalendara obilježavanja značajnih datuma Kantona iz proteklog odbrambeno-oslobodilačkog rata Kantona, koju donosi ministar Ministarstva.
- (3) Odlukom iz stava (2) uredit će se uslovi, način i postupak finansiranja.

POGLAVLJE XII. PODIZANJE NIŠANA–NADGROBNOG SPOMENIKA

Član 36.

(Jedinstveno spomen obilježje šehida/poginulog branioca)

Svakom pripadniku Oružanih snaga koji je poginuo ili umro kao učesnik u odbrani Bosne i Hercegovine u proteklom odbrambeno-oslobodilačkom ratu i koji je sahranjen na području Kantona, osigurava se podizanje jedinstvenog spomen obilježja, izrađenog u skladu sa usvojenim idejnim rješenjem.

Član 37.

(Spomen obilježja za branioce ukopane izvan Kantona)

Za poginule pripadnike Oružanih snaga koji su ukopani izvan područja Kantona, a koji su početkom agresije na Bosnu i Hercegovinu imali prebivalište na području Kantona, Ministarstvo osigurava podizanje nišana–nadgrobnog spomenika.

Član 38.

(Naknada troškova podizanja nišana-nadgrobnog spomenika)

- (1) Član porodice šehida, poginulog, umrlog ili nestalog branioca ili drugo lice koje vlastitim sredstvima izvrši podizanje nišana-nadgrobnog spomenika šehidu/poginulom braniocu iz člana 36. i 37. ovog Zakona, ima pravo na naknadu troškova u visini jedne i po prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini.
- (2) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi uslove, način i postupak realizacije prava iz stava (1) ovog člana.

Član 39.

(Spomen obilježje dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja)

- (1) U slučaju smrti dobitnika ratnog priznanja "Zlatni ljiljan", "Red hrvatskog trolista" i nosioca "Partizanske spomenice 1941", osiguravaju se sredstva u svrhu naknade troškova podizanja nišana-nadgrobnog spomenika, u visini dvije prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini.
- (2) U slučaju smrti ostalih dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja osiguravaju se sredstva u svrhu naknade troškova podizanja nišana-nadgrobnog spomenika, u visini jedne prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini.
- (3) Zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu iz stava (1) i (2), može podnijeti član porodice ili drugo lice ili udruženje koje podiže nišan-nadgrobnog spomenik umrlom braniocu, uz obavezu dostavljanja dokaza o podignutom nišanu-nadgrobnom spomeniku.
- (4) Odluku o naknadi troškova podizanja spomen obilježja iz ovog člana, a na osnovu podnesenog zahtjeva i dokaza u tom smislu, donosi ministar Ministarstva.

Član 40.

(Rok za podnošenje zahtjeva)

Zahtjev za ostvarivanje prava iz člana 39. ovog Zakona može se podnijeti u roku od tri godine od dana smrti umrlog lica.

POGLAVLJE XIII. POMOĆ U SLUČAJU SMRTI

Član 41.

(Naknada troškova dženaze/sahrane)

- (1) U slučaju smrti dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja i nosioca "Partizanske spomenice 1941", članovi porodice sa kojima je umrli živio u zajedničkom domaćinstvu u vrijeme smrti ili drugo lice koje vlastitim sredstvima sahrani umrlog, imaju pravo na jednokratnu pomoć najmanje u visini dvije prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, prema podacima Zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) U slučaju smrti ratnog vojnog invalida, član porodice sa kojim je umrli živio u zajedničkom domaćinstvu u vrijeme smrti ili drugo lice koje vlastitim sredstvima sahrani umrlog, ima pravo na jednokratnu pomoć najmanje u visini jedne i po prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, prema podacima Zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) U slučaju smrti demobiliziranog branioca, članovi uže porodice sa kojima je umrli živio u zajedničkom domaćinstvu do trenutka smrti, imaju pravo na jednokratnu pomoć najmanje u visini jedne prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini.
- (4) U slučaju smrti člana porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i člana uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja i odlikovanja, koji je prije smrti sa prebivalištem odnosno boravištem na području Kantona bio u trajanju od najmanje dvije godine neprekidno, član porodice ili drugo lice koje vlastitim sredstvima sahrani umrlog ima pravo na novčanu pomoć u svrhu naknade troškova dženaze-sahrane u iznosu jedne prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini.
- (5) Postupak za priznavanje prava iz ovog člana se može pokrenuti najdalje u roku od jedne godine od dana smrti lica.
- (6) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi način i postupak dodjele ovih sredstava, dokumentaciju koju je korisnik prava dužan podnijeti, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

Član 42.

(Prava u slučaju smrti lica sa naročitim zaslugama)

- (1) U slučaju smrti lica sa naročitim zaslugama u odbrambeno-oslobodilačkom ratu, grad/općina na području kojeg je isti imao prebivalište vrši obavještanje o smrti putem javnih medija.
- (2) U slučaju smrti dobitnika ratnog priznanja "Zlatni ljiljan", "Red hrvatskog trolista" i nosioca "Partizanske spomenice 1941", grad/općina na području kojeg je isti imao prebivalište, u saradnji sa Kantonalnim udruženjem dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja, organizuje ukop uz državne počasti.
- (3) Gradovi/općine na području Kantona poduzet će aktivnosti na određivanju i uređenju lokacija za ukop lica sa naročitim zaslugama.

POGLAVLJE XIV. IZGRADNJA PRILAZA DO STAMBENE ZGRADE

Član 43.

(Korisnik prava)

Ratni vojni invalid I grupe, koji nije sposoban za kretanje bez invalidskih kolica, ima pravo na uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za prilaz i ulazak u stambenu zgradu u kojoj stanuje i za korištenje stana.

Član 44.
(Uslovi za ostvarivanje)

- (1) Pravo iz člana 43. ovog Zakona ostvaruje se jednokratno i pod uslovom da su riješeni imovinsko-pravni odnosi nekretnine.
- (2) Realizaciju ovog prava dužan je osigurati grad/općina na području kojeg se stambena zgrada nalazi.

POGLAVLJE XV. PREDNOST U KORIŠTENJU USLUGA DRŽAVNIH ORGANA I JAVNIH USTANOVA

Član 45.
(Prednost u korištenju usluga državnih organa i javnih ustanova)

Član porodice šehida poginulih, umrlih, nestalih branilaca, ratni vojni invalid, dobitnik ratnog priznanja i odlikovanja i nosioc "Partizanske spomenice 1941", ima prioritet u korištenju usluga državnih organa i javnih ustanova na području Kantona odnosno gradova/općina, o čemu su nadležni organi u istim pravnim licima dužni istaknuti obavijest na vidnim mjestima.

POGLAVLJE XVI. IZGRADNJA I REKONSTRUKCIJA SPOMEN OBILJEŽJA

Član 46.
(Izgradnja i rekonstrukcija spomen obilježja)

- (1) Grad/općina i kantonalno udruženje pripadnika branilačke populacije može ostvariti pravo na sufinansiranje izgradnje, sanacije i rekonstrukcije spomen obilježja vezanih za odbrambeno-oslobodilački rat i narodno-oslobodilački rat.
- (2) Dostavljeni projekti za izgradnju, sanaciju ili rekonstrukciju spomen obilježja obavezno trebaju sadržavati: urbanističku saglasnost ili saglasnost vlasnika zemljišta, predračun ili račun za izgradnju, sanaciju ili rekonstrukciju spomen obilježja.
- (3) Ministar Ministarstva će posebnim propisom utvrditi uslove, način i postupak realizacije prava iz stava (1) ovog člana.

DIO TREĆI - OSTVARIVANJE PRAVA I PROVOĐENJE ZAKONA

Član 47.
(Izuzeci i ograničenja u korištenju prava)

Prava utvrđena ovim Zakonom se mogu koristiti za period dok postoje propisani uslovi za njihovo korištenje i ne mogu se nasljeđivati niti prenositi na druga lica.

Član 48.
(Lica koja ne mogu ostvariti prava)

Prava prema ovom Zakonu, ne mogu ostvariti:

- a) lica koja su samovoljno, bez dopuštenja nadležne komande napustila jedinicu Oružanih snaga u bilo kojem periodu;
- b) lica koja su se sama ranila ili povrijedila radi izbjegavanja vojne dužnosti za ciljeve odbrane i sigurnosti Bosne i Hercegovine;
- c) lica koja su osuđena pravosnažnom sudskom presudom zbog izvršenja težih krivičnih djela protiv ustavnog poretka Bosne i Hercegovine, ustavnog poretka Federacije Bosne i

Hercegovine, krivičnih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava i krivičnih djela protiv Oružanih snaga i

d) članovi porodice lica koja su osuđena za djela iz tački a), b) i c) ovog člana.

Član 49.
(Prestanak prava)

- (1) Prestanak svojstva pripadnika branilačkoj populaciji u skladu sa federalnim propisima iz oblasti branilačko-invalidske zaštite, ima za posljedicu prestanak prava utvrđenih ovim Zakonom, ukoliko su ta prava ostvarena na osnovu tog svojstva i ukoliko ovim Zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Korisnik prava po ovom Zakonu je dužan u roku od 15 dana prijaviti svaku promjenu koja povlači izmjenu ili gubitak prava utvrđenih ovim Zakonom.

Član 50.
(Rješavanje o pravima u prvostepenom postupku)

- (1) Nadležna gradska/općinska služba, prema mjestu prebivališta podnosioca zahtjeva, rješava u prvom stepenu, po skraćenom postupku o pravima iz ovog Zakona, shodno uputstvima Ministarstva.
- (2) Službenu evidenciju o korisnicima prava po ovom Zakonu vodi Ministarstvo i nadležne gradske/općinske službe.

Član 51.
(Rješavanje o pravima u drugostepenom postupku)

- (1) Žalba na prvostepeno rješenje može se uložiti u posebnom roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (2) Po žalbi izjavljenoj na prvostepeno rješenje rješava Ministarstvo.
- (3) Protiv rješenja donesenog po žalbi može se pokrenuti upravni spor.
- (4) Protiv rješenja o poništavanju i vraćanju na ponovni postupak ne može se pokrenuti upravni spor.

DIO ČETVRTI - NAKNADA ŠTETE

Član 52.
(Obaveza povrata dodijeljenih sredstava)

Lice kome je isplaćeno novčano primanje prema ovom Zakonu, na koje nije imalo pravo, dužno je vratiti primljeni iznos:

- a) ako je na osnovu netačnih podataka koje je znalo ili je moralo znati da su netačni, ili je na drugi protivpravni način ostvarilo novčano primanje prema ovom Zakonu, koje mu ne pripada, ili je ostvarilo novčano primanje u većem iznosu nego što mu pripada;
- b) ako je ostvarilo novčano primanje zbog toga što nije prijavilo nastale promjene koje utiču na gubitak, prestanak ili smanjenje obima nekog prava, a znalo je ili je moralo znati za te promjene i
- c) ako je primilo veći iznos od iznosa koje mu je određeno rješenjem.

Član 53.
(Zastara rokova potraživanja)

- (1) Potraživanje iz člana 52. ovog Zakona zastarjeva protekom roka određenog zakonom kojim se uređuje zastarjelost potraživanja za odnosnu vrstu potraživanja. Ovi rokovi počinju teći od dana

konačnosti rješenja kojim je utvrđeno da isplaćeno primanje ne pripada ili pripada u manjem obimu, odnosno od dana kada je izvršena nepravilna isplata.

- (2) Obaveza vraćanja nepravilno isplaćenog iznosa postoji bez obzira na to da li je rješenje kojim je tom licu pravo priznato, poništeno ili ukinuto.
- (3) Ukoliko je nepravilna isplata nastala kao posljedica greške organa koji je vodio postupak, isti organ je dužan nadoknaditi nepravilno isplaćena sredstva.

DIO PETI - SREDSTVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Član 54.

(Osiguravanje sredstava za provođenje Zakona)

- (1) Sredstva za finansiranje prava propisanih ovim Zakonom se osiguravaju u budžetu Kantona i gradova/općina.
- (2) Sredstva iz stava (1) ovog člana, koja se odnose na budžet Kantona, planiraju se u iznosu od najmanje 4% redovnih budžetskih sredstava.

Član 55.

(Troškovi postupka)

- (1) Troškove postupka u vezi sa ostvarivanjem prava prema ovom Zakonu, snosi organ koji vodi postupak ili drugo pravno lice.
- (2) U postupku za ostvarivanje prava po ovom Zakonu ne plaća se taksa.
- (3) Na novčana primanja prema ovom Zakonu ne plaćaju se porezi i doprinosi.

DIO ŠESTI - NADZOR

Član 56.

(Nadzor nad provođenjem Zakona)

- (1) Nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, te neposredan upravni i finansijski nadzor i kontrolu trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava po ovom Zakonu, vrši Ministarstvo.
- (2) Ministarstvo provodi postupak nadzora na način:
 - a) neposrednim nadzorom, direktnim uvidom u pojedinačne spise korisnika dopunskog prava i
 - b) posrednim nadzorom, uvidom u dostavljene spise korisnika dopunskog prava.
- (3) Nadzor koji provodi Ministarstvo može biti redovni, vanredni i kontrolni.
- (4) Po izvršenom nadzoru sačinjava se zapisnik o utvrđenom činjeničnom stanju, utvrđenoj nepravilnosti i nezakonitosti u predmetnom postupku. Ako voditelj nadzornog postupka utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, u zavisnosti od predmeta i prirode utvrdene nezakonitosti, nepravilnosti i nedostataka u radu donosi rješenje kojim se organu odnosno odgovornom licu kontrolisanog organa:
 - a) nalaže da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti koji su u suprotnosti sa zakonom ili drugim propisom otklone;
 - b) nalaže donošenje rješenja radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti;
 - c) nalaže ukidanje rješenja radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti i
 - d) nalaže preduzimanje odgovarajućih upravnih radnji.

- (5) Protiv rješenja iz stava (4) ovog člana može se u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja izjaviti žalba Ministarstvu. Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv istog se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Član 57.
(Lična identifikacija)

- (1) Ministarstvo i nadležne gradske/općinske službe, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 49/06, 76/11 i 89/11), postupajući po zahtjevima za ostvarivanje prava iz člana 3. ovog Zakona, vrše obradu ličnih podataka neophodnih za utvrđivanje identiteta podnosioca zahtjeva, uključujući jedinstveni matični broj građana i broj lične karte.
- (2) U skladu sa odredbama važećih propisa iz oblasti zaštite ličnih podataka, Ministarstvo može putem web stranice Kantona izvršiti objavljivanje informacija koje se odnose na korisnike prava i odobravanje novčanih sredstava sa transfera Ministarstva.

DIO SEDMI – OVLAŠTENJA I PROCESNE ODREDBE

Član 58.
(Donošenje provedbenih propisa)

- (1) Vada Kantona će na prijedlog Ministarstva donijeti provedbene akte za prava iz člana 3. stav (1) tačka d), f), g), h), i), j), k), m), o), p), s) i t).
- (2) Ministar Ministarstva će donijeti provedbene akte za prava iz člana 3. stav (1) tačka e), l) i z).
- (3) Rok za donošenje podzakonskih propisa iz stava (1) i (2) ovog člana je 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (4) Gradovi/općine dužni su uskladiti svoje propise sa odredbama ovog Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu istog.
- (5) U izradi prijedloga provedbenih akata, obrađivač je obavezan osigurati učešće kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije.

Član 59.
(Primjena odredbi Zakona o upravnom postupku)

U postupku za ostvarivanje prava prema ovom Zakonu primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 60.
(Izuzeci u primjeni odredbi)

Odredbe iz člana 49. do 51. i 59. ovog Zakona o nadležnosti i postupku za ostvarivanje prava, ne primjenjuju se u slučajevima u kojima je zakonom ili propisom donesenim u izvršenju istog drugačije regulirano.

DIO OSMI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 61.
(Primjena propisa u prijelaznom periodu)

- (1) Do donošenja provedbenih propisa iz člana 58. ovog Zakona, primjenjivat će se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 1/14).

- (2) Svi slučajevi, odnosno postupci koji do dana stupanja na snagu ovog Zakona nisu pravosnažno okončani završit će se po odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Član 62.
(Ravnopravnost spolova)

Sve imenice koje se odnose na braniocima i članovima njihovih porodica, upotrijebljene u ovom Zakonu samo u muškom ili samo u ženskom rodu, odnose se na oba spola.

Član 63.
(Stavljanje Zakona van snage)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 1/14).

Član 64.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

PREDSJEDAVAJUĆI

Ćazim Huskić